

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

підготовки бакалавра
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійної програми Аналітична економіка

Силабус освітнього компонента ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА
підготовки бакалавра у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки,
спеціальності 051 Економіка, за освітньо-професійною програмою
Аналітична економіка

Розробник: Павлов К.В., професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, доктор економічних наук, професор

Погоджено:

Гарант ОП Аналітична економіка

Алла СУР'ЯК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
протокол №1 від 29.08.2024 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка Аналітична економіка Перший (бакалаврський) рівень	Нормативний
Кількість годин / кредитів 180 / 6		Рік навчання 2-ий
		Семестр 3-ий
		Лекції 44
		Практичні (семінарські) 64 Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
		Консультації 12
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 60
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача (-ів)

Павлов Костянтин Володимирович - доктор економічних наук, професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Контактна інформація – 097-283-08-08, pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Економіка підприємства» належить до переліку нормативних освітніх компонентів циклу професійної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Аналітична економіка» та спрямований на формування у здобувачів системи глибоких обґрунтованих знань з основ економіки підприємства.

2. Мета і завдання освітнього компонента. Мета освітнього компонента – формування у здобувачів вищої освіти знань про закономірності змін економічних параметрів діяльності підприємства, умінь і навичок застосування методів для обґрунтування економічно ефективних управлінських рішень.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Економіка підприємства» є: вивчення системних характеристик економіки на підприємстві; оволодіння інструментарієм визначення ефективності діяльності підприємства як однією з найпоширеніших технологій економічного управління підприємством; набуття вмінь використовувати методи та інструменти економіки підприємства для прийняття управлінських рішень.

Після завершення вивчення освітнього компонента студенти зможуть:

- виконувати розрахунки ключових параметрів діяльності підприємства і виявляти закономірності його розвитку;
- економічно обґрунтовувати доцільність управлінських рішень стратегічного й оперативного характеру;
- визначати ефективність формування і розвитку персоналу підприємства;
- аналізувати фінансовий стан підприємства, розробляти рішення щодо управління прибутком і грошовими потоками,
- формувати структуру капіталу; розробляти й удосконалювати методичний інструментарій фінансової діагностики;
- розробляти систему інвестування на підприємстві;
- формувати організаційний механізм економічного управління підприємством.

Тема 7. Оборотні активи підприємства	24	5	10	8	1	ДС,Т,РЗ / 4
Тема 8. Персонал підприємства, його продуктивність	24	5	10	8	1	Т, П, РЗ / 4
Тема 9. Оплата праці на підприємстві	22	5	9	6	2	ДС,Т, РМГ/ 4
Тема 10. Виробнича програма і збут продукції	20	3	7	8	2	ДС,Т, РМГ /4
Разом за модулем 2	90	18	36	30	6	24
Види підсумкових робіт						60
Модульна контрольна робота 1						МКР / 30 балів
Модульна контрольна робота 2						МКР / 30 балів
Всього годин / Балів	180	44	64	60	12	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу та з використанням відповідного навчально-методичного забезпечення.

IV. Політика курсу

Політика щодо відвідування занять. Відвідування занять є обов’язковим. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Здобувачі освіти зобов’язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом, старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<https://is.gd/tg0qDU>). Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання.

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://is.gd/6X2p4c>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Усі завдання і практичні роботи, виконані здобувачем освіти, мають бути його оригінальними дослідженнями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб розцінюються як прояви академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату. Здобувачі освіти зобов’язані дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://is.gd/H0U74A>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 1 бал). Обов'язковою є присутність здобувача на модульному та підсумковому контролях.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. Здобувачам освіти можуть бути надані додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Поточне та підсумкове оцінювання

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://is.gd/IxU1DW>).

Поточне оцінювання. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 40. До суми балів поточного оцінювання, за наявності таких, можуть бути включені додаткові бонусні бали.

Підсумкове оцінювання. Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компоненту (за 100-бальною шкалою) визначається двома способами як сума складових: 40 балів за поточне оцінювання і 60 балів за модульні контрольні роботи або 40 балів за поточне оцінювання та 60 балів за екзамен. Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється з урахуванням результатів модульних контрольних робіт без складання екзамену, якщо здобувач вищої освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компонента, і набрав при цьому не менше 75 балів. Така оцінка виставляється та заноситься до екзаменаційної відомості й індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти у день проведення екзамену за умови його обов'язкової присутності.

У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки за результатами поточного оцінювання та модульних контрольних робіт, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач вищої освіти складає екзамен. При цьому на екзамен виноситься 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Підсумковий контроль проводиться у формі усного семестрового екзамену згідно затвердженого розкладу. Екзаменаційний білет містить 3 запитання, кожне з яких оцінюється в 20 балів. Максимальна оцінка 60 балів. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на екзамен

1. Амортизація основних фондів, норми та методи амортизації.
2. Безтарифні системи оплати праці.
3. Види промислових підприємств, їх класифікація. Види об'єднань підприємств.
4. Економічний зміст, функції і види цін.
5. Загальна характеристика потокового виробництва.
6. Заходи покращення ефективності використання оборотних коштів.
7. Зміст, види та показники зношування основних фондів.
8. Зовнішнє макросередовище господарювання підприємства, його чинники середовище функціонування підприємства.
9. Зовнішнє мікросередовище господарювання підприємства, його елементи.

10. Класифікація витрат і структура собівартості.
11. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва.
12. Методи визначення виробничої потужності і фактори, що на неї впливають.
13. Методи встановлення цін. Шляхи вдосконалення ціноутворення в Україні.
14. Методика розрахунку показників ефективності використання оборотних коштів.
15. Методики розрахунку чисельності працівників.
16. Механізм і функції управління підприємством.
17. Мотивація як процес стимулювання людей до ефективної діяльності. Методи мотивації праці на підприємстві.
18. Науково-технічний прогрес, його форми і напрями.
19. Нематеріальні активи підприємства.
20. Облік і оцінка основних фондів.
21. Організаційні структури управління підприємством.
22. Організаційні типи виробництва, їх техніко-економічна характеристика.
23. Основні теорії (концепції) підприємства.
24. Особливості поведінки підприємства на ринках досконалої і монополістичної конкуренції, олігополії та монополії.
25. Особливості складання калькуляції та кошторису витрат.
26. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства.
27. Підприємницькі договори (контракти, угоди): структура і порядок укладання. Партнерські зв'язки та угоди.
28. Підприємство (фірма) як суб'єкт ринкової економіки, його основні риси. Теорія фірми Р. Коуза
29. Планування обсягу випуску продукції (виробнича програма) підприємства. Показники виробничої програми.
30. Показники ефективності використання виробничої потужності та основні шляхи поліпшення її використання.
31. Показники руху кадрів на підприємстві.
32. Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства.
33. Поняття і класифікація методів організації виробничого процесу.
34. Поняття і принципи організації виробничого процесу. Класифікація виробничих процесів.
35. Поняття і принципи організації виробничого процесу. Класифікація виробничих процесів.
36. Поняття інвестиції, її види та характеристика.
37. Поняття та елементний склад виробничої структури підприємства. Види виробничих структур підприємства.
38. Поняття, види і шляхи росту заробітної плати. Функції оплати праці та їх реалізація.
39. Поняття, класифікація, структура основних фондів і їх розширене відтворення.
40. Поняття, матеріальний склад і структура оборотних фондів підприємства.
41. Поняття, характеристика й види інноваційних процесів та їх реалізація на підприємстві.
42. Почасова форма оплати праці та її системи.
43. Правові основи функціонування підприємств в Україні.
44. Прибуток підприємства та його види.
45. Продуктивність праці та її вимірювачі.
46. Ремонт основних фондів, види ремонтів. Резерви підвищення фондівіддачі.
47. Рентабельність, її види та способи розрахунку.
48. Розрахунок нормативів оборотних засобів.
49. Структурна характеристика та форми розвитку техніко-технологічної бази підприємства.
50. Сутність, мета та функціональні цілі економічної безпеки підприємства.
51. Сутність, основні принципи та методи планування. Система планів виробничої

діяльності.

52. Сутність, принципи, форми і типи підприємницької діяльності.

53. Сутність, характеристика реструктуризації підприємства. Види та форми реструктуризації.

54. Суть і мета санації підприємств (організації).

55. Суть та процедура банкрутства, запобігання банкрутству.

56. Тарифна система оплати праці, її елементи.

57. Форми і системи оплати праці на підприємстві.

58. Формування та використання виробничої потужності підприємства.

59. Формування фонду оплати праці на підприємстві.

60. Характеристика бізнес-планування: суть і призначення. Структура бізнес-плану.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

Критерії оцінювання результатів навчання:

90-100 балів (відмінно): здобувач вільно володіє понятійним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; в повному обсязі й у встановлені терміни виконав усі завдання поточного оцінювання; відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки та прослідковується активність здобувача протягом усього курсу.

82–89 балів (дуже добре): здобувач володіє понятійним апаратом освітнього компонента на високому рівні; виконав більшу частину завдань поточного оцінювання; відповіді здебільшого правильні, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані.

75-81 балів (добре): здобувач володіє понятійним апаратом освітнього компонента на достатньому рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для викладення суті питання; усі передбачені завдання виконані; окремі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67-74 балів (задовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60-66 балів (достатньо): здобувач володіє понятійним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

1-59 балів (незадовільно): здобувач володіє понятійним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства. Центр навчальної літератури, 2019. 488 с.
2. Дмитрієв І.А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. Харків: ФОП Бровін О.В., 2018. 292 с.
3. Економіка підприємства / Л. Л. Лазебник, В. В. Гурочкіна, Л. В. Слюсарєва та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Лазебник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 426 с.
4. Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. Київ: НаУКМА, 2018. 343 с. URL: <https://is.gd/DTCbjw>
5. Економіка підприємства. Навч. посібн. За ред. Яркіна Київ: Ліра, 2020. 596 с.
6. Економіка підприємства : навч. посіб. / [Л. С. Шевченко, О. С. Марченко, О. А. Гриценко та ін.] ; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 212 с
7. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О.Болтянська. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с. URL: <https://is.gd/w2kU9Q>
8. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 14,95 Мб., 767 с. URL: <https://is.gd/Uzd35o>
9. Економіка підприємства. Підручник. / За заг. редак. Мельника Л.Г. Київ: Університетська книга, 2023. 874 с.
10. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с. URL: <https://is.gd/aPnIYb>
11. Економіка підприємства: розрахункова робота [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Гречко А.В. Електронні текстові дані. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 57 с. URL: <https://is.gd/tCcsrn>
12. Економіка підприємства: підручник : у 3 ч. Ч. 1 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Держ. торг.- екон. ун-т, 2022. 432 с
13. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. Ч. 3 / А. А. Мазаракі, Н. М. Гуляєва, І. В. Стояненко та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 356 с. URL: <https://is.gd/ZiQNdi>
14. Лисак О., Андрєєва Л., Болтянська Л. Економіка підприємства. Навч. посібн. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.

Додаткова

1. Данілович-Кропивницька М., Канцір І. Бізнес-економіка. Львів: Львівська політехніка, 2021. 248 с.
2. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. (зі змін. і доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 24.04.2023).
4. Закон України. Про ціни і ціноутворення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text> (дата звернення: 24.04.2023).
5. Кодекс законів про працю України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 24.04.2023).
6. Кодекс України з процедур банкрутства: Кодекс України №2597-VIII від 18.10.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753> Редакція від 04.01.2024 (дата звернення: 01.02.2024).
7. Полінкевич О. М., Волинець І. Г. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 336 с. URL: http://www.esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/15846/1/Polinkevych_Voly_nets_OGROR2018.pdf (дата звернення 18.06.2020).

8. Полінкевич О. М., Волинець І. Г. Управління стратегічними змінами та інноваціями на підприємстві: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 352 с.
9. Прохорова В. В., Давидова О. Ю. Організація виробництва: навч. посіб. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2018. 275 с.